

RAAD VAN BEHEER
OP KYNOLOGISCH GEBIED IN NEDERLAND

De mensen achter het bureau van de Raad van Beheer

De 'CHIPPERS' oftewel De BUITENDIENST

Ze zijn, letterlijk en figuurlijk, het gezicht van de Raad van Beheer. Met het liefst een luisterend oor. Ze lijken op huisartsen die, met de 'dokterskoffer', hun rayon doorkruisen. Soms tijd voor een kop koffie, soms niet, omdat de volgende 'patiënten' wachten. Ze staan nu aan het begin van een nieuw aspect in hun werk: DNA afnemen bij pups en volwassen honden.

Van links naar rechts: Annemiek Morgans, Franc Beeftink en Leonie Galdermans. Elke dag met veel plezier naar hun werk.

INGEBURGERD

Kregen pups vroeger een uniek nummer in het oor getatoeëerd, eind jaren negentig is dit vervangen door een chip. Sinds 1 juni jl. moet er met een swap* DNA worden afgenomen van de moederhond en de pups. Als het even kan ook van de vaderhond en andere honden die de fokker eventueel bezit. Drie chippers vertellen over hun werk: Annemiek Morgans, Leonie Galdermans en Franc Beeftink. Eén ding hebben ze gemeen: het plezier dat ze aan hun werk beleven. Buitendienst medewerkers zitten niet achter een bureau. Of het zou thuis moeten zijn, om de administratie bij te werken en de route voor de volgende dag uit te zetten. Ondanks dat ze nu véél meer doen dan een chip inbrengen is de term 'chippers' zo ingeburgerd dat ze het prima vinden om die te blijven gebruiken.

Het koffertje van Leonie met veel papieren, chip readers, plastic zakjes, chips, barcodes, zes verschillende folders, snuitbandje, watten, ontsmettingsmiddel, gegevens over toegestane vachtkleuren en nog véél meer. Vooraan in de koffer liggen de swaps.

VERZUCHTING

Annemiek heeft een nestje Dalmaten; tien pups moeten door Leonie worden gechipt en bij de moederhond en de pups moet DNA worden afgenomen. Het is een mooie gelegenheid om hen aan het werk te zien. (Het is niet toegestaan dat chippers die zelf fokken hun eigen nesten mogen chippen c.q. DNA afnemen**). Op zich gaan de werkzaamheden redelijk snel, maar de controle en de uitgebreide papierwinkel eromheen betekenen dat de chippers nu ongeveer tweemaal zoveel tijd nodig hebben als voorheen. En inderdaad, op een gegeven moment ligt de tafel bezaaid met papieren, swaps, chips, barcodes, plastic zakjes en folders. Daarmee wordt héél secuur omgegaan en na elke handeling wordt alles op een apart stapeltje gelegd. Zorgvuldigheid vóór alles. Ook de fokker moet zorgvuldig zijn. Het is niet voor niets dat de swap wordt gekoppeld aan het chipnummer van de hond in het bijzijn van de fokker/eigenaar. De Buitendienst valt organisatorisch onder Rony Doedijns, hetgeen

Annemiek spontaan de verzuchting ontlokt: *Gelukkig zit er nu een kynoloog, die ons begrijpt. Dat hebben we héél lang niet gehad. Wij heten chippers, maar we doen natuurlijk veel meer.*

WANNEER KOM JE CHIPPEN?

Zowel aan Franc, Leonie als Annemiek is de meest gestelde vraag: 'Wanneer kom je chippen?' meteen gevolgd door vragen over DNA-afname en -afstammingscontrole. En dat ondanks het folder- en voorlichtingsmateriaal dat door de Raad en de chippers met ruime hand wordt verspreid. Soms willen fokkers weten hoe de chipper de kwaliteit van de pups vindt, maar alledrie wagen ze zich er zelden tot nooit aan een oordeel te geven. Het commentaar op een nest beperkt zich tot: *deze is wel héél lief* (Franc) en *wat een flinkerds of de pups zien er prima uit* (Leonie). Annemiek: *Wat ik wél belangrijk vind is dat als er bij mensen een eerste nest is dat er blakend bij ligt, hen een compliment te maken. Dat verdienen ze dan ook.*

Als het postpakket met 'werkinformatie' van de Raad is ontvangen, kan er thuis al voorbereidend werk worden gedaan. Aan de hand van de in die week te bezoeken nesten kan een route worden uitgezet en worden gecontroleerd of alle informatie aanwezig is. Franc: *Ik check 's morgens nog wel even of ik de goede route bij me heb en niet die van de week daarop...*

BETROKKENHEID

De snelheid waarmee de chippers de gegevens van de Raad ontvangen laat soms te wensen over. Annemiek: *'t Is een drama met de dozen via de post. Die van mij zijn nu een week onderweg. Echter, ook andere oorzaken vertragen de aanlevering: incomplete gegevens of een fokker die niet tijdig betaalt. Annemiek: Ook de terugkoppeling van het bureau naar de buitendienst is heel belangrijk. Hoe heeft men bepaalde klachten en opmerkingen afgehandeld? Hoe is de Raad met een door ons gemeld probleem omgegaan?* Het tekent de grote betrokkenheid bij hun werk.

Annemiek Morgans: Fokt, samen met haar man Rhys Dalmatische Honden ('Gwynmor'). Succesvol fokster en exposant. In 1998 begonnen als 'invalchipper'. Rayon: van Zwolle, Steenwijk tot de grote rivieren en van Diemen tot de IJssel.

Als het gaat over de verbeteringen in de kynologie in het algemeen, dan zijn dat voor Franc, met stip bovenaan, *de maatregelen die nu worden genomen op het gebied van gezondheid en welzijn. Absoluut het allerbelangrijkste dat we de komende jaren tegemoet kunnen zien.*

Leonie: *Dat niet zo maar, lukraak, bij elke loopsheid mag worden gefokt. Voor Annemiek is de locatiecontrole één van de belangrijkste verbeteringen... omdat de mensen in de gaten krijgen dat wij niet alleen maar domweg komen chippen, maar ook heel erg om ons heen kijken. Daar zijn de fokkers zich veel meer bewust van geworden.*

STEEKPROEFSGEWIJS

Ongeveer één keer in de drie maanden vindt er een werkoverleg plaats op het kantoor in Amsterdam. Daaraan nemen niet alleen chippers en kantoormedewerkers deel, maar ook de directie. De chippers worden geïnformeerd over alle zaken die hen aangaan. Daarnaast ontvangen ze CC's van relevante interne mailcorrespondentie. Behalve DNA-afname is ook de zogenoemde locatiecontrole een

ZO WERKT DE CHIPPER:

- algehele indruk van het hele gebeuren op doen
- papieren controleren
- chips controleren
- lidmaatschap rasvereniging controleren
- kennelregistratie nazien
- moederhond controleren
- pups bekijken
- pups chippen
- aflezen of de chips werken
- DNA afnemen
- nest formulieren klaarmaken
- pups hercontroleren op hun chip
- letten op kortstaarten en niet erkende vachtkleuren.

Leonie schraapt met een swap cellen van het wangslimvlies af. Het DNA-onderzoek wordt uitgevoerd op het erfelijke materiaal dat in deze cellen voorkomt.

relatief nieuwe activiteit. Vanaf 1 januari 2013 wordt deze controle bij het chippen van een nest steekproefsgewijs gedaan. Op een speciaal formulier moet worden aangegeven wat de chipper aantreft. Informatie over deze controle staat niet alleen op de website van de Raad, maar ook in het Kynologisch Reglement. Annemiek: *Dat laatste heeft als voordeel dat als fokkers niet aan de eisen van de locatiecontrole voldoen, de Raad kan besluiten om geen stambomen af te geven. Die controles worden drie keer per week uitgevoerd en de Raad geeft aan waar het moet gebeuren.* Franc: *Iedereen komt een keer aan de beurt.*

‘MIJN NIEUWE COLLEGA...’

Bij fokkers waar alle papieren, stambomen, entingboekjes, etc. al netjes klaarliggen, verloopt het chippen sneller dan wanneer alles nog moet worden opgezocht. Ook de tijd die met een locatiecontrole is gemoeid, varieert. Wie de tien pagina's van de Uitvoeringsregels Locatiecontrole er op naslaat, ziet dat dit niet in een kwartiertje klaar is.***

En, zegt Franc, we moeten er natuurlijk ook nog even naar toe rijden...

Omdat ook hier de theorie op gespannen voet met de praktijk kan staan, is het goed dat Rony Doedijns – lid van de directie van de Raad – onlangs een dagje met Leonie (dit is mijn nieuwe collega...) mee op pad is geweest. Leonie: *Het merendeel kende hem niet en ik heb achteraf ontzettend veel positieve reacties gehad. Veel fokkers vonden het een prima idee dat iemand van de directie af en toe eens mee loopt in de praktijk.*

LIEFDE EN PASSIE

Annemiek: *De kynologie waarmee bestuurders en directie zich bemoeien is niet de échte kynologie. Die ontmoeten wij tijdens ons werk. Ik bedoel daarmee de mensen die honden fokken omdat ze het gewoon leuk vinden of er iets aan overhouden. Ze gaan niet naar vergaderingen, niet naar tentoonstellingen. Ze zijn bezig op een ander niveau. Wél met liefde en passie, maar ze hebben geen idee wat zich 'boven hen' afspeelt. Dat is een hele grote 'onderlaag', die wij tijdens ons werk ontmoeten.*

Op de vraag wat men zoal tegenkomt bij de locatiecontrole antwoordt Leonie: *Over het algemeen is het gewoon goed. Zoals bij liefhebbers met een paar honden in huis, die het allemaal keurig voor elkaar hebben. Maar 't komt ook voor dat er veel te veel honden op een te kleine locatie zitten, dat de kennels niet aan de eisen voldoen, er geen drinkbakken aanwezig zijn of dat het er gewoon smerig is.* Franc: *Als er direct moet worden ingegrepen wordt er ook direct naar de Raad gebeld.* Annemiek: *Als daar aanleiding toe is, kunnen wij ter plekke beslissen om een locatiecontrole te doen.*

'HONDENACHTERGROND'
Voor alles is een opleiding, ook voor buitendienst medewerker van de Raad? Annemiek: *Om even terug te komen op de meest gestelde vraag, wekelijks wordt mij gevraagd 'Hoe kan ik chipper worden?' Het beeld is dat wij bij zo'n huiskamernestje lekker koffie zitten te drinken... Je moet natuurlijk een beetje uit een 'honden achtergrond' komen, weten wat er in de kynologie te koop is. Voldoende rassenkennis hebben en bij voorkeur het examen Kynologische Kennis 1 hebben gedaan. Je kunt naar de Raad van Beheer een open sollicitatie sturen.*

Franc Beefink: is nu even 'hondloos', maar had een Welsh Corgi. Rayon: van Aalten in de Achterhoek tot Rotterdam en alles wat er tussen zit. Ongeveer 16 jaar actief als chipper.

Op een gegeven moment ligt de tafel bezaaid met papieren, swaps, chips, barcodes, plastic zakjes en folders. Daarmee wordt héél zorgvuldig omgegaan en na elke handeling wordt alles op een apart stapeltje gelegd.

Een 'interne opleiding' betekent dat een kandidaat met een chipper 'meeloopt' en daarna examen doet bij de aan de Raad verbonden dierenarts.

Alle chippers komen in hun carrière nesten tegen waarbij ze zien 'dat er iets niet klopt'. Fokkers houden zich niet zelden van de domme, maar ook hier heeft DNA controle het laatste woord.

INLICHTINGENBALIE

Fokkers zijn in de afgelopen jaren overstelpt met nieuwe regels en nieuwe verplichtingen. Alle nieuwe informatie moet op de juiste plaats 'landen' en fokkers moeten zich bewust zijn van nieuwe maatregelen. Is dat ook zo?

Leonie: *Zeker niet! Fokkers lezen lang niet alles, kijken niet op de site van de Raad en staan, ondanks alle informatie, soms met hun oren te klapperen. Sommigen weten er bar weinig van of hebben er weinig interesse in.*

Annemiek: *Op bijna elke adres waar ik ben geweest heb ik de folder over het chippen én registreren moeten uitleggen. Je blijft maar uitleggen wat de bedoeling is.*

Leonie Galdermans: Synoniem voor 'Swallowsflight' Flatcoated Retrievers. Fokt al 44 jaar, exposeert – heel succesvol – en traint haar honden voor jachthondenproeven van de K.N.J.V. Rayon: heel Overijssel, half Drenthe en een stukje Achterhoek. Zo'n 16 jaar chipper, maar al jaren daarvoor tatoeëerder.

De meeste onduidelijkheid bij de fokkers, aldus Franc, is over DNA, de databank en de fokreglementen. We zijn een soort wandelende inlichtingenbalie en we hebben allemaal ons eigen verhaaltje.

Annemiek: Ik vind het heel sneu, want de Raad heeft nu een hartstikke goeie folder gemaakt, die op heel veel vragen antwoord geeft, en toch... 't is zo moeilijk om de mensen aan het lezen te krijgen.

Gelukkig zijn er ook fokkers die hun huiswerk hebben gedaan en voor wie alles duidelijk is.

Franc: Het leukste aan mijn werk is dat ik moederhonden zie die ik als pup heb gechipt. En daardoor kun je met een fokker praten over waar hij mee bezig is.

Annemiek: Er is een hele grote groep

Groepsfoto van de buitendienst medewerkers van de Raad van Beheer. Achter links (in het rood) Ingeborg de Wolf en staand vooraan rechts Rony Doedijns, directeur van de Raad van Beheer. (Foto: Raad van Beheer).

fokkers die positief tegenover het DNA verhaal staat. Er is ook een groep die er niets van moet hebben en ik denk dat we daardoor fokkers kwijtraken. Ik sprak een fokker die het afnemen van DNA als een soort motie van wantrouwen tegenover zijn fokkerij vindt. Franc: Ik denk dat de bewering klopt dat 90% van de fokkers het héél erg goed vindt dat alle andere fokkers worden gecontroleerd...

WENSEN

Natuurlijk hebben de chippers nog wensen. Digitaliseren van een deel van de papieren informatiestroom zou al veel tijd en werk schelen.

Franc: Op dit moment is het verbeteren van de snelheid van de levering van diensten het allerbelangrijkste. Echter, een wekelijks ritme in de aanlevering van de 'werkinformatie' kan met zich meebrengen dat een dag te laat betalen een vertraging van een week betekent. Heel begrijpelijk, aldus Leonie, dat fokkers dan aan de telefoon gaan hangen, maar wij hebben domweg

de papieren nog niet binnen. Annemiek: Je krijgt dan de situatie dat 'oude nesten' moeten worden gechipt en met een beetje pech moet je er twee dagen later weer heen. Dan pak je de envelop met de papieren van de Raad uit en dan ben je net een dag ervoor door die straat gereden... ■

* Swabs zijn kleine 'sponsjes' waarmee cellen van het wangslijmvlies worden afgeschraapt. Het DNA-onderzoek wordt uitgevoerd op het erfelijke materiaal dat in deze cellen voorkomt.

** In ONZE HOND juni 2014 staat een artikel over DNA-afname en -afstammingscontrole.

*** De uitvoeringsregels van de locatiecontroles staan op de site van de Raad van Beheer: www.raadvanbeheer.nl/rashonden/locatiecontrole/